

NOORD-BRABAND

NOMMER 101

ROOSD.

zaterdag 22 Augustus 1835

Nederlanden.

De Gouverneur der provincie Noord-Brabant, ontrangen hebbende eene missive van heeren Burgemeester en Wethouders van de Willemstad, van den 8 dezer maand, no. 593, houdende bericht, dat zich op den 21 Julij H. des. namiddags circa twee ure, uit die stad, van de zwaarte van eenen stormwind, en naar schijnbaar is vertrokken, zonder dat er tot helle toe eenig naagt van zijn verblijf is ingekomen, zekere *Nicolaas de Vos*, ouw 46 jaren, arbeider, geboren en wonende te Willemstad, lang 1 el 700 strepen, aangezigt rond, voorhoofd hoog, ooggen blaauw, neus gewoon, mond idem, kin rond, haar bruin, wenkbraauwen idem; zijnde bij zijn vertrek gekleed geweest met een nieuw wit katoenen hemd zonder merken, blaauw gestreepte borstrok met witte beenen knopen, blaauw lakens ondervest zonder mouwen, met zwarte overtrokken knopen, geruiten des. lange grijze lakensche broek, witte sjetten kousen en nieuwe lage schoenen met lederen bandjes.

Heeft gedingden en verstaan, de hoofden der stedelijke en plaatselijke besturen in deze provincie nittenoedigen, om in hunne gemeenten naar dien persoon onderzoek te doen, en bij eenige betrekking ten zijnen aanzien, daarvan dadelijk aan heeren Burgemeester en Wethouders van de Willemstad kennis te geven.

Gelast voorts dat deze, ten einde voorschreven, door middel van het *Provinciaal Blad*, ter kennis van de hoofden dier besturen zal gebracht, en voorts in de binnen deze provincie uitgegeven wordende nieuwspapieren geinsereerd worden.

's Hertogenbosch,
den 10 Augustus 1835.

De Gouverneur voornoemd,
Bij indispositie van denzelfde.

Het Lid der Gedeputeerde Staten gedelegeerd,
D. V. OCHT.

's HERTOGENBOSCH, den 21 Augustus

Woensdag 21 Augustus 1835. Den Koning, als groote wapenschonning der thans in het kamp van Reijen gelegerde troepen op de vlakte voor hetzelfde plaats gehad. Omstreeks elf uren verschee Z. M. vergezeld van HH. RK. HH. den Prins opperbevelhebber en Prins Albert van Pruisen benevens deszelfs doorluchtige gemalin, en gevolgd van eenen talrijken en schitterenden staf, aan den regtervleugel van de in slagorde geschaarde troepen, en werd onmiddellijk met de inspectie eenen aanvang gemaakt; na dien afloop hiervan defileerden achtervolgens, de beide bataljons der afdeeling Grenadiers, waarbij zich HH. KK. HH. de Erprinzen en Prins Alexander in hunne respectieve rangen bevonden; de 3 veld-bataljons der 3de afdeeling, 2 der 5de en 3 der 9de inf., gevolgd door de batterijen artillerie no. 6 en 8.

Gisteren is, zoo wij vernemen, Z. M. met al de aanwezende leden der koninklijke familie van het hoofdkwartier te Tilburg over Gorinchem en Utrecht naar het Loo vertrokken.

Naar men verneemt heeft Z. K. H. de prins van Oranje insgelijks eene uitnodiging ontvangen, om de krijgsoefeningen te Kalisch bij te wonen; doch zal Hoogstdezelve, naar men verzekert, van deze uitnodiging geen gebruik maken. Intusschen blijft het gerucht in omloop, dat Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden zich naar dat kamp zal begeven.

Z. D. H. de Hertog van Saksen-Weimar is, eenige dagen geleden, naar Italië vertrokken, ter bijwoning van aldaar plaats hebbende krijgsoefeningen.

Zijne Majesteit heeft bij besluit van den 10 dezer, met wijziging van dat van den 4 Mei 1826 (Staatsbl. no. 35), bepaald, dat de acten van geboorte, overlijden en uitersten wil, welke aan boord van srijke schepen of vaartuigen zijn opgemaakt, voor het vervolg aan het departement van marine zullen worden gezonden, ten einde daarmede te handelen overeenkomstig de voorschriften van het burgerlijk wetboek, en dat de bewijzen van geboorte en van overlijden, aan boord van de nederlandsche oorlogschepen hebbende plaats gehad sedert den 1 December 1813 tot en met den dag der invoering van het bepaalde bij dit besluit. Zoo wel in Europa als in Oost- en

Westindien, bij voortdaring, door dat departement zullen worden uitgegeven en als geldig zullen moeten worden aangehouden.

Gisteren heeft het Hof den lister rouw voor veertien dagen aangenomen, ter gelegenheid van het overlijden van H. D. Hoogheid *Mevrouw de Prinses Sophie-Frederike-Caroline-Louise* van Saksen-Coburg-Gotha, gemalin van den Graaf van Meiningen.

Te Amsterdam is eene belangrijke inrigting tot staan gekomen, namelijk een roomsch katechetisch instituut, waarin 300 kinderen kunnen worden opgenomen. Deze school is reeds begonnen en gevestigd op de nieuwe markt in een zeer ruim en geschikt lokaal.

Sedert een geruimen tijd worden in onderscheidene steden des rijks, als Amsterdam, Rotterdam, Haarlem, en andere, de openbare uurwerken niet naar den waren, of zonnelyd geregeld, maar even als in de voornaamste plaatsen van Europa naar den middelen baren tyd. Dit voorbeeld is in andere steden des landes niet nagelvolgd, en zulks heeft aanleiding gegeven, ter zake van het verspreid hetwelk noodwendig uit deze onderscheidene regeling moest geboren worden, tot ongelukkigheden voor de reisenden van postwagens en volkschuiten. Dit heeft ten gevolge gehad, dat na een opzettelijk onderzoek bij de eerste klasse van het Instituut, heeren gedeputeerden Staten in de provincien verzocht zijn geworden, om vooreerst in de voornaamste steden des rijks, de openbare klokken niet meer naar den zonnelyd, maar voortaan naar den middelen baren tyd te doen stellen.

Uit Berlijn berigt men, dat aldaar op het observatorium de komeet van *Lucke* gezien is. Deze komeet is reeds meermaals onder anderen in 1819 en 1828, waargenomen, als hebbende op den bijzonder korten omlooptijd van negen en een halve maanden.

Engeland.

BONDEN, den 21 Augustus 1835.

In een onzer bladen leerde men het volgende verbedacht, doch door toeval ontdekt middel om verboden fijne goederen in te voeren: Laatstleden zaterdag kwam een schip van Calais te Londen aan, onder andere goederen ook een kist met fijne goederen hebbende; Een der douane-beamten zijne kinderen wilden overblijven, verzocht den koopman aan wien de kist geconsigneerd was, dat hij hem een honden paard geven mocht. De koopman weigende en verdedde op vrij hebben toen van den koopman dat hij het paard weder in de kist zoude leggen, metgeen deze deed. De beamt bijde schipper, nadat de koopman weggegaan was, weder een paard uit de kist gehaald hebbende, brak toevallig dit laatste, waardoor de goederen zijne zijden handschoenen voor den dag kwamen, die zeer netjes in het paard waren gevoegd, verdat het beschilderd werd. Bij gedaan onderzoek bleek het, dat al het speelgoed, zeldzame koopwaren, en andere kleine goederen, en alles wat niet handschoenen geheet werden op den vries van de vries van den paard handschoenen, ter waarde van 2000 guldens gevonden, 12 Prinses trommels hielden elk 12 paren. De geheele verzending was zoo net ingepakt en het speelgoed zoo goed gemaakt, dat de beamt der het genoemde toeval deze smokkelwijze nimmer ontdekt ware geworden.

Laatsl. Vrijdag 7 dezer is nabij Redruth, bij Exeter, de ketel eener stoommachine gesprongen, waardoor eene vreeselijke verwonding werd te weeg gebracht. Op het tijdstip der losbarsting bevonden zich verscheiden personen in het gebouw der machine en werden dus naar alle richtingen heengeslingerd. Een der ongelukkigen werd, even als eene bom uit een mortier, omfrent 200 voet hoog in de lucht geworpen, waarna hij als een vermistikt lijk ter aarde viel. Drie andere verleren onblikkelijk het leven, een overleed onder het naar huis dragen, en vijf andere, waarvan drie vertoedelijk niet in het leven zullen blijven, werden jammerlijk gekwetst en gebrand.

Frankrijk.

PARIS, den 18 Augustus.

Bij de afgevaardigden in den 17 verdragsgedrag omfrent de 1835

werpen van het betrekkelijk het toestaan van 500,000 franken voor de departementen, die door cholera bevocht zijn, en betrekkelijk het toestaan van schadeloosstellingen en jaargelden aan de nagelaten wettigen van slachtoffers van den aanslag van den 28 Julij. De commissien van onderzoek hebben de aanneming dezer verschillende wetten voorgesteld, zonder eenige andere verandering daarin voor te dragen, dan het jaargeld van 20,000 franken voor de weduwe des maarschalks *Mortier*, na haar overlijden, niet enkel op haren oudsten zoon, maar op hare gezamenlijke zonen zou behooren over te gaan. Overigens heeft de kamer in die zitting de bevestiging over de wet omtrent de jurij aangenomen; welke bevestiging, zoo als de berigten loopen, nog tot geene bepaalde uitkomst had geleid.

— De *Moniteur* vermeldt, dat de kommandeur *Fabricius* den 14 dezer door den Koning in eene bijzondere audientie is ontvangen, en Z. M. van wege den Koning der Nederlanden eenen brief van gelukwensching heeft overhandigd. Het officieel dagblad voegt hierbij, dat deze gunst als bij uitzondering, en op speciaal verzoek aan den heer *Fabricius* is verleend, die anders als zaakgelastigde slechts met den minister van buitenlandsche zaken in onmiddellijke betrekking staat.

Zaterdag is ook de oostenrijksche ambassadeur, graaf *d'Appony*, tot gelijk einde, bij den Koning en de Koningin ter afdienste toegelaten. Zijn excellentie werd vergezeld door al de personen welke tot zijn gezantschap behooren.

— Koning *Lodewijk Philips* heeft dezer dagen eene talrijke bezending van alhier aanwezige burgers der Vereenigde Staten ontvangen, die hem ingelijks met zijne bewaring kwamen geluk wenschen. Het adres, hetwelk dese Noord-Amerikanen daarbij overleverden, was in de engelsche taal gesteld en van den volgende inhoud.

«De ondergetekende burgers der Vereenigde Staten zich thans te Parijs bevindende, deelende in de vreugde, welke de weldaad der Voorzienigheid, die de dagen Uwer Majesteit behouden heeft in Frankrijk heeft doen nitschitteren, komen aan Uwe Majesteit en Hoogdeszelfs koninklijke familie, alsmede aan de fransche natie hunne oprechte gelukwenschen aanbieden. Zij kunnen zich niet onthouden om openlijk al hunnen afkeer over het diep bederf, die den afschuwelijken aanslag van den 28 Julij berokkend heeft, en hunne sympathie voor de vrienden, bloed en aanverwanten der ongelukkige slachtoffers uit te drukken. Zij nemen deze gelegenheid te baat, om aan Uwe Majesteit oprechte beden hanteerend voor de gelukkige verlening der dagen van Uwe Majesteit en den aanhoudenden en duurzamen voorspoed der fransche natie te richten.»

De Koning heeft in die taal geantwoord, en na zijnen dank voor dit blijk van betugstelling geuit te hebben, gezegd: «Mijne Heeren ik ben een bewonderaar van uw land, en ik ben zeer erkentelijk voor de goede ontvangst, daar door mij genoten, toen de stormen en wisselvalligheden mijner jeugd mij gedwongen hebben, om eene schuilplaats in Amerika te zoeken. Ik wensch dat ieder uwer aan uwe landgenooten moge doen weten, met hoeveel genoegen ik u ontrang, en kan tevens de verzekering geven van mijne dankbaarheid voor het gastrijke onthaal, dat ik, tijdens mijn verblijf in de Vereenigde Staten, onder u genoten heb. Voegt er nog bij, dat ik de oprechte wenschen voor het welzijn en den voorspoed uwer natie koester.»

Noch in het adres der Noord-Amerikanen, noch in 's Konings antwoord, wordt overigens op de aanhangige geschillen tusschen de Vereenigde Staten en Frankrijk gezinspeeld.

— Bij het hof der pairs is heden middag uitspraak gedaan over de beklagden, die bij contumacie wegens deelneming aan den opstand te Lyon zijn vervolgd. Vier derzelve zijn vrijgesproken, een tot verbanning, vijf tot een gevangenis van twintig jaren, zeven tot vijftien jaren en acht tot tien jaren opsluiting veroordeeld.

— Te Chartres is de burggraaf *Desmenou* gearresteerd en in de gevangenis gebracht.

Mgr. de Bisschop van Nîmes heeft, zoodra hij verwittigd was van de maatregelen door de administratie tegen de cholera genomen, het groot seminarie dadelijk ter hare beschikking gesteld, hetwelk op een zeer gezonde plaats gelegen, twee honderd bedden kan bevatten en reeds van alle benodigdheden voorzien was. De overste en directeuren hebben zich aangeboden om den dienst van ziekenverzorgers waart te nemen.

Den 2 dezer heeft Mgr. de Bisschop al de geestelijken der stad doen bijeenkomen en hun met de genomene maatregelen bekend gemaakt die de omstandigheden vorderden: hij heeft hun het gewigt hunner pligten voorgelicht en allen, zonder onderscheid van jaren, hebben eenparig verklaard zich te willen toewijden aan het verzorgen en bijstaan der zieken. De prelaat heeft beloofd aan hun hulp te zullen zijn en in weerwil van zijnen hoogen onderdom hun

te zullen ondersteunen; hij eindigde met God te bidden om den geesels, waarmede men bedreigd is, af te wecten.

De *Gazette du Bas Languedoc* verhaalt deze trekken van zelfopoffering, waarvan de goedertierenheid overigens ten allen tijde zoo vele uitstekende blijken gegeven heeft.

— Een dagblad van Lyon geeft, op elfoof van een brief uit Livorno, de tijding van den dood des Konings van Napels. Het *Journal des Débats* houdt deze tijding voor geheel van grond ontbloomd, daar bij het gouvernement daarvan volstrekt geen bericht was ingekomen.

— Berigten uit Rome melden dat Z. E. de Kardinaal *Macedo* benoemd is tot buitengewoon commissaris der vier legatien aan geene zijde van Poëno.

— Het blijkt, dat thans ook te Straatsburg, even als te Ment in het volgende jaar het eeuwfeest van de uitvinding der boekdrukkunst zal gevierd worden. Beide steden maken aanspraak op de eer dier uitvinding, en zullen elkander over en weder, op hare feestvieringen, deputatien zenden.

— Uit Faryn wordt berigt, dat de hertog van *Betra* en de zonen van don *Carlos* niet alleen met de grootste onderscheiding aan het sardinische hof ontvangen zijn, en dat verscheiden miguelistische uitgewekenen zich bij hen gevoegd hebben, maar dat de portugesche zaakgelastigde *Rodrigues*, die aldaar sedert veertien jaren zijn verblijf houdt, bevel zou hebben ontvangen om binnen vier en twintig uren uit de sardinische staten te vertrekken, en daaraan voldaan had na zijn protest tegen dit bevel in handen der fransche en engelsche ambassadeurs gesteld te hebben. Ten gevolge dezer tijding zouden fransche agenten derwaarts zijn gezonden om op de gedragingen der genoemde regering een wakend oog te houden.

— De geest van bedwelming en woede verspreid zich in Spanje. Barcelona, Sarragossa, en Reuss zijn niet de eenigste toneelen van wreedheid en geweld geweest, ook te Murcia zijn vijf kloosters verbrand, vele te Gerda. Dezelfde buitensporigheden hebben te Caspé en Arragon plaats gehad. Ongelukkig land! welke toekomst is u beschoren!

— Eene telegrafische depêche van Perpignan ontvangen, vermeldt, dat er den 10 te Beyra en Rispaal dergelyke ongeregdigheden als vroeger te Barcelona zijn gepleegd. Een klooster werd geheel afgebrand en eenige monikken om het leven gebragt. De provisionele junta van Barcelona had eene nadere proclamatie uitgevaardigd, eindigende met de woorden: *Leve de vrijheid en Isabella II.*

— De jongste berigten omtrent den toestand der beide legers zijn van den 8, en vermelden dat het hoofdkwartier van don *Carlos* destijds te Espejo gevestigd was. De bezetting van Pueta de la Reyna had hare voorposten, en onder deze een versterkt punt aan den Ebro ingetrokken, en daar die sterkte dadelijk door de Carlisten werd bezet, waren deze thans in staat om de rivier over te trekken en in Kastilien door te dringen.

— Het *Journal de Paris* geeft de volgende berigten van de spaansche grenzen:

«Don *Carlos* heeft zich den 15 op Vittoria gerigt. *Cordova*, die te Logrono staat, slaat al zijne bewegingen gade.

»Drie carlistische bataljons zijn den 12 te Aoyz gearriveerd; zij spreken van in Arragon te trekken, doch *Iriarte* is denzelfden dag met zijne kolonne te Pampeluna gekomen, en *Guerra*, die met de zijne te Artojona staat, bevinden zich in staat zulke te verhinderen.»

Overigens wordt er heden niets naders wegens de voorgevallen ongeregdigheden in onderscheidene plaatsen van Spanje gemeld.

Belgie.

BRUSSEL, den 20 Augustus.

De afgevaardigden hebben over den derden titel der voorgedragen wet op het hooger onderwijs, beraadslaagd, waarin de gewigtige bepaling voorkomt, dat er te Brussel eene jurij zal zijn voor het verleenen der akademische graden. Schoon men het begin van het beginsel van de daarstelling eener jurij, van eenen was, werd echter door verscheiden leden, waaronder de heer *de Brouckere Dumortier*, *Devaux*, het voorstel der centrale sectie bestreden, volgens welke de benoeming der jurij door de kamer zou geschieden; sommigen verlangden eene afzonderlijke jurij voor elke faculteit; de heer *de Brouckere* inzonderheid stond dit voor, en zocht in het breede te betogen dat de kamer voor de benoeming der jurij onbevoegd en ongeschikt was, en deze laatste behoorde zamengesteld te zijn uit een professor der beide gouvernementen- en der beide vrije universiteiten en uit twee leden door het bewind benoemd. De discussie over de wijze van benoeming werd tot de volgende zitting geadjournéerd, nadat het artikel van het bestaan der jurij aangenomen was.

De afgevaardigden hebben gisteren de beraadslagingen voortgezet omtrent de wijze van onderzoek voor de graden bij het hooger onderwijs. Nadat onderscheidene amendementen waren voorgesteld omtrent het getal der jury's en de wijze van benoeming, werden ten laatste de beide volgende punten in omzwaag gebracht: 1o. zullen de kamers in de benoeming der jury's (tweede Klasse) komen; 2o. zal het gouvernement tusschen beide kanten. Van de 87 tegenwoordige leden onthielden zich omgerek. het eerste punt vier leden, beantwoordden 42 de vraag toestemmend, en 41 ontkennend, zoodat de bemoeijing der kamer ten deze door ééne stem beslist werd: de tweede vraag omtrent de tusschenkomst van het bewind werd met 80 tegen 8 stemmen aangenomen; de onderscheidene amendementen werden daarop terzijde gesteld en het artikel, zoo als het voorgesteld was, met 54 tegen 30 stemmen goedgekeurd.

De bladen vermelden, dat het bewind met het fransch-gouvernement eene overeenkomst getroffen heeft, volgens welke de telegrafische kuis van Parijs op Rijssel tot Antwerpen zal voortgezet worden. Te Brussel zouden de seinen op den toren der Guldolkerk en te Mechelen op dien van St. Rombout gevestigd worden. Door middel dezer telegrafische linie zal men te Antwerpen des middags 12 ure het fondsmark der parijssche beurs van den vorigen dag kunnen hebben.

De londensche berigten tot den 17 houden weinig bijzonders. Het huis der gemeenten had met eenparigheid de subsidie van 10,000 p. st. voor de poolsche vlugtelingen toegestaan.

Mgr. de Bisschop van Luik heeft bevolen dat een lijkdiens in zijne Cathedrale en een in het seminaris voor de rust der ziel van Mgr. den Bisschop van Namen zal worden gecelebrerd; de pastoors zullen ten minsten eene mis voor den overleden prelaat moeten lezen. Zie hier in welke bewoordingen Mgr. van Bonnivet over zijnen waardigen ambtgenoot spreekt.

»Metsmart deelen wij u het verlies mede hetwelk het bisdom van Namen in den persoon van deszelfs eerwaardigen Bisschop, Jan Arnold Barret, godvruchtiglijk aan de gevolgen eener lange ziekte, voortvliet van de heilige Sacramenten onzer moeder de heilige kerk, overleden in den nacht van den 30 op den 31 Julij op zijne buitenplaats te Flemalle, bij Luik, in den ouderdom van 66 jaren, geleden heeft.

Wij zijn innig overtuigd dat het geheele bisdom van Luik levendig in de smart en de droefheid met dat van Namen zal deelen.

Gedurende vijftien jaren aan het hoofd van het bisdom van Luik in hoedanigheid van Vikaris Capitulaire geplaatst, was aldaar hij aankondigend en in de bagchelijkste omstandigheden, de voorzigtige en getrouw geleider zijner kudde, de hersteller des heiligdoms, de vader en vriend der geestelijkheid, de steun van alle goede instellingen.

Wij willen niet vergeten dat hij over van dien eerwaardigen man gedurende de drie eerste jaren onzer administratie niet verschuldigd? Hij was het die ons met zijne raadgevingen hielp en onze onervarenheid te gemoot kwam door al hetgeen eene lange administratie hem had leeren kennen. Wij hadden in hem een zekeren leidman, een belangloos vriend en een vader vol bezorgdheid en leederheid.»

— Uit Saint Gall (Zwitserland) wordt het volgende gemeld:

De Nuntius van den Paus heeft door middel der katholieke associatie de overwinning in het katholieke kollegie van den grooten raad van Saint-Gall behaald. Den 5 Augustus heeft gezegd kollegie op voorstel der meerderheid van den raad van administratie en na levendige debatten, die elf uren geduurd hebben, bij eene meerderheid van 52 tegen 34 stemmen beslist, om de door het vorige katholieke kollegie van den grooten raad genomene besluiten onder dagteekening van den 28 October en 19 November 1833 af te schaffen en te vernietigen en de pausselijke bulle en het dubbel bisdom van Coire en Saint Gall te erkennen.

Het kerkelijk gezag in Zwitserland heeft de buitensporige maatregelen, die in het kanton Argau (*Argovie*), ten aanzien van de pastoors genomen zijn, niet langer kunnen verdragen.

Deze hadden geen ander ongedijk dan zich te hebben verzet tegen de bevelen, welke door een onbevoegd gezag genomen waren. Mgr. Salmann, Bisschop van Bazel, residentie te Soloure, heeft aan den kleinen raad van Argau, onder dagteekening van den 4 Julij, een sterk verzoeg tegen de handelingen, die men bij deze gelegenheid heeft aan den dag gelegd, gericht.

Indien men de noodlottige bevelingen, die zich in eenige kantons veropenbaaren, moet betreuren, die door de protestantsche dagbladen zoo greug worden bekend gemaakt en daarin tot meerdere verspreiding eene getrouwe tolk slaan om de verdeelheden tusschen kerk en staat, ten opzichte van het onderwijs, de benoemingen van

Bisschoppen, Dekens en Pastoors in Zwitserland en elders meer en meer te doen uitkomen, die helaas voor alle gouvernementen te betreuren zijn, doch desgelijks meer en meer veld schijnen te winnen, dan is het voor de Kerk vertroostend te denken, dat de Bisschoppen en huane geestelijkheid met standvastigheid voor het behoud hunner regten zullen weten te waken en dat de godsdienst en de Kerk in hun ijervolle verdedigers zullen vinden, om eenmaal na langdurige vervolging en aanmatiging hunner regten tegen de andere ontwerpen van heerschzuchtige mannen en hunne creaturen te zegerieren. Zie hier den brief van den Prelaat:

Aan de Heeren President en leden van den kleinen Raad van Argau.

Ik kan mij niet onthouden u uit te drukken hoe groot mijne verwondering was, toen ik uit uw brief en uit de twee daarbij gezonden stukken de afzetting en wegzending van Pastoors en afzettingwaardige Dekens, die genomene maatregelen ter hunner vervanging en die voor de nieuwe verkiezingen, zonder de deelname van den kerkvoogd, en zulks door eene enkele kennisgeving aan den Bisschop van al hetgeen reeds gedaan was, ik kon niet gelooven dat de burgerlijke autoriteit dergelijke bepalingen voor zulk een geestelijke bevelingen en besluiten konde nemen betrekkelijk den last der Dekens, welke instelling nimmer aan den invloed van het gouvernement onderworpen is geweest, en die allen met de minnlijk gezag afwijzen. Het is niet mogelijk dat men hervormde geloofsbelydenissen passen, waar het gezag de regten van het episcopaat in zich vereenigt; maar dezelve kunnen onder de katholieken geen plaats vinden, wiens Bisschoppen door *Jesus Christus* zelfs zijn ingesteld en van hem het noodige gezag voor de regering der Kerk ontvangen.

Indien de zuiver geestelijke zaken volgens uw laatsten brief moesten geregeld worden, dan zou de voor den Bisschop niets meer overblijven dan zijne magt in handen van het gouvernement neder te leggen.

Doch zoo lang ik Bisschop zijn zal, zal ik niet nalaten de pligten te verrullen, welke mijre last mij oplegt, en deze verplicht mij om de algemeene verordeningen der Kerk even als de bijzondere reglementen der laatste kerkvergaderingen van Constance en Bazel te handhaven. Met de stukken der veroordeelingen tegen de Dekens en Pastoors uitgesproken te onderzoeken, dan vind ik niet alleen geene misdad maar zelfs geene de minste overtreding in hun gedrag.

Het is de plicht van den Beken om zijne ambtgenooten in kapittel te doen bijeenkomen en zich met de andere Dekens van het kanton te verstaan.

Varmits de beschuldigde Priesters de afkondiging der proclamatie van den 5 Mer. (die ik hier niet wil beoordeelen) als strijdig aan hun geweten en fransch godsdienst beschouwen, hoer men hun de oerbiedige verzoegen, die door het gouvernement overzigtig de grondwet, die de vrijheid van geweten en godsdienst waarborgt, gedaan hebben, voor geene misdad aanrekenen, te minder daar zij ten gevolge der door den Bisschop verleende vergunning, diezelfde proclamatie eenige dagen daartuit hebben afgekondigd.

Ik kan derhalve op geenerlei wijze de verklaringen en opschorsingen tegen hen uitgesproken erkennen en verklaar dat ik altijd den heer Rhoner als Pastoor en Deken te Kirchdorf, benevens den heer Dosenbach als Pastoor en Deken te Birmensdorf erken. Hunne waardigheid en hunne beneficies zijn niet opengevalen; ik kan geene kanonieke instelling verstaan aan eenig Priester, die zich aldaar zou durven laten behouden en verklaar van stonde af voor gesuspendeerd en van alle functien vervallen, dengenen die eenige daad van kerkelijke bedieningen in die beide parochien zou durven uitoefenen. De hoogwaardige Heer abbé van Wettingen zal volgens zijne regten in de behoeften der parochien zijner jurisdictie voorzien. Ik heb hem reeds medegedeeld, hetgeen ik besloten had krachtens mijnen laatst mijne eeden te doen, om mijne bediening niet te verraden en mij aan de billijke verwijtingen van alle katholieken niet bloot te stellen. Aan den brief, welken ik de eer gehad heb u den 10 April te schrijven, zonde geene publiciteit gegeven zijn, en datzelfde niet dadelijk in de *Schweitzer-Bote* was geplaatst geweest. Ik zal even zoo met dezen handelen, welke ik tot u rigt met het vertrouwen dat uwe wijsheid een noodlottig conflict tusschen Kerk en staat zal weten voor te komen.

» + JOSEPH-ALEXANDER, Bisschop van Bazel.

De kleine raad van Argau is door deze billijke verzoegen niet getroffen geworden en heeft verklaard bij de genomene maatregelen tegen de pastoors te blijven volharden. De Prelaat heeft van zijne zijde den 25 Julij doen weten, dat hij zich aan zijnen vorigen brief hield. Het is moeilijk te voorzien, welk de uitslag van dezen betreurwaardigen strijd zijn zal, waaraan noodlottige raadgevingen de regering van het kanton Argau hebben medegeslept.

